Sosyal Çalışmacı – Konu Özeti

ASHB Unvan Değişikliği Sınavı · 18 konu · sınavda en çok sorulan bilgiler

1. Aile ile Sosyal Hizmet

- Bowen: benlik farklılaşması, üçgenleme, kuşaklararası aktarım. Genogram en az üç kuşağı gösterir; ekomap aile-çevre ilişkilerini.
- Minuchin (yapısal): alt sistemler, katı/dağınık sınırlar, kuşaklar arası koalisyon; hedef ebeveyn alt sistemini güçlendirmek.
- Satir iletişim kalıpları: suçlayıcı, yatıştırıcı, aşırı akılcı, ilgisiz; hedef tutarlı (uyumlu) iletişim.
- BM Çocuk Hakları Sözleşmesi m.3: çocuğun üstün yararı. Çocuk korumada öncelik aileyi güçlendirme, kurum bakımı son seçenek.

2. Grupla Sosyal Hizmet

- Tuckman: oluşum - fırtına (lidere meydan okuma, çatışma) - norm oluşturma - işleme - dağılma.
- Yalom terapötik faktörleri: umut aşılama, evrensellik, bilgi paylaşımı, özgecilik, katarsis, kişilerarası öğrenme, grup uyumu.
- Toseland-Rivas: tedavi grupları ve görev grupları (komite, ekip). Kapalı grup: üye alınmaz; açık grup: üye girişi süreklidir.
- Sosyometri ve sosyogram: Moreno. Grup uyumu = "biz" duygusu.

3. İnsan Davranışı ve Sosyal Çevre

- Bronfenbrenner: mikro (aile, okul), mezo (aile-okul ilişkisi), ekzo (ebeveynin işyeri), makro (kültür), krono (zaman).
- Erikson: güven, özerklik, girişim, çalışkanlık, kimlik, yakınlık, üretkenlik, benlik bütünlüğü (yaşlılık; karşıtı umutsuzluk).
- Ainsworth: güvenli, kaygılı-kaçınan, kaygılı-kararsız; Main-Solomon: dağınık bağlanma.
- Piaget dönemleri; Kübler-Ross yas evreleri: inkâr, öfke, pazarlık, depresyon, kabul. Sistem kuramı: homeostazi, sinerji.

4. Kamu Yönetimi ve Sosyal Hizmet

- ASHB hizmet birimleri: Aile ve Toplum, Çocuk, Engelli ve Yaşlı, Kadının Statüsü, Sosyal Yardımlar GM; Şehit Yakınları ve Gaziler DB.
- 2021'de ÇSGB ikiye ayrıldı: Aile ve Sosyal Hizmetler B. ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik B. SHÇEK 633 KHK (2011) ile kaldırıldı.
- ŞÖNİM (6284 m.14): 7/24 destek ve izleme. ÇODEM: suça sürüklenen, mağdur, sokakta çalışan çocuklar. Kadın konukevleri.
- 3294: SYDV mütevelli heyeti başkanı vali/kaymakam. 5393: büyükşehir ve 100.000+ nüfuslu belediyeler kadın ve çocuk konukevi açar. Hizmette yerellik ilkesi.

5. Sosyal Hizmet Araştırmaları

- Geçerlik: ölçülmek isteneni ölçme; güvenirlik: tutarlılık. Ölçek düzeyleri: sınıflama, sıralama, eşit aralık, oran (gelir, yaş).
- Örnekleme: olasılıklı (basit seçkisiz, tabakalı, sistematik) / olasılıksız (kartopu, amaçlı, kota).
- I. tip hata: olmayan etkiyi var sanmak (α); II. tip hata: var olan etkiyi bulamamak (β).
- Tek denekli desen: A taban çizgisi, B müdahale (AB, ABAB). Araştırma etiği: aydınlatılmış onam, çocukta veli izni + çocuğun onayı, gizlilik.

6. Sosyal Hizmet Etiği

- NASW temel değerleri: hizmet, sosyal adalet, bireyin onuru ve değeri, insan ilişkilerinin önemi, dürüstlük, yetkinlik.
- Biestek ilkeleri: bireyselleştirme, duyguların amaçlı ifadesi, kontrollü duygusal katılım, kabul, yargılamama, kendi kaderini tayin, gizlilik.
- Loewenberg-Dolgoff etik sıralaması: en üstte yaşamı koruma ilkesi.
- Gizliliğin sınırı: çocuk istismarı ve ciddi zarar riski bildirilir. Çoklu (ikili) ilişki yasaktır.

7. Sosyal Politika

- Esping-Andersen: liberal, muhafazakâr-korporatist, sosyal demokrat; dekomodifikasyon = piyasaya bağımlı olmadan geçinebilme.
- Titmuss: kalıntı, endüstriyel başarı-performans, kurumsal yeniden dağıtıcı model. Beveridge Raporu (1942): beş dev kötülük.
- İlk zorunlu sosyal sigorta: Bismarck Almanyası. Sosyal yardım primsiz ve muhtaçlık testine dayalı; sigorta primli.

8. Sosyal Psikoloji

- Asch: grup baskısıyla uyma (çizgi deneyi). Milgram: otoriteye itaat; deneycinin uzaklaşması ve kurbanın yakınlaşması itaati azaltır.
- Seyirci etkisi (Darley-Latané): sorumluluğun dağılması ve çoğulcu bilgisizlik; kalabalık arttıkça yardım azalır.
- Bilişsel çelişki (Festinger): tutum-davranış tutarsızlığı rahatsızlık yaratır; yetersiz gerekçelendirmede tutum değişir (1-20 deneyi).
- Temel yükleme hatası: başkasının davranışında kişiliği abartma; kendine hizmet eden yanlılık: başarı içsel, başarısızlık dışsal.
- Grup düşüncesi (Janis): yenilmezlik yanılsaması, öz sansür, zihin bekçileri, oy birliği yanılsaması.
- Sosyal kaytarma, grup kutuplaşması, hale etkisi, kendini doğrulayan kehanet (Rosenthal-Pygmalion).

9. Sosyal Refah

- Wilensky-Lebeaux: kalıntı (geçici, son çare) ve kurumsal (sürekli, herkese açık) yaklaşım.
- Evrensel hizmet: gelir testi yok; seçici hizmet: gelir veya muhtaçlık testi.
- Giddens Üçüncü Yol: sosyal yatırım devleti, insan sermayesi, "sorumluluksuz hak olmaz".

10. Evde Bakım Hizmetleri

- 2828 ek-7: bakıma muhtaç engelliye evde bakım; hanede kişi başı gelir net asgari ücretin 2/3'ünden az olmalıdır.
- Hane geliri hesaplanırken bakıma muhtaç engelli birey sayısı ayrıca dikkate alınır (ilgili yönetmelik hükümleri).
- Bakım ihtiyacı sağlık kurulu raporu ve sosyal inceleme ile belirlenir.

11. Sosyal Hizmet Mevzuatı

- 5395 Çocuk Koruma Kanunu: korunma ihtiyacı olan ve suça sürüklenen çocuk; koruyucu-destekleyici tedbirler (danışmanlık, eğitim, bakım, sağlık, barınma).
- Korunma ihtiyacı olan çocuğu görevli kamu personeli ve kolluk Bakanlığa bildirmekle yükümlüdür.
- 2828: korunma altındaki gençlerin kamuda istihdamı (ek-1); bakım tedbiri; evde bakım (ek-7).

12. Bireyle Sosyal Hizmet

- Problem çözme süreci: başlangıç/ilişki kurma - veri toplama ve değerlendirme - planlama - uygulama - değerlendirme - sonlandırma.
- Güçlendirme yaklaşımı (Saleebey): sorunlara değil güçlere odaklanma.
- Görüşme teknikleri: içerik yansıtma, duygu yansıtma, açık uçlu soru, özetleme, yüzleştirme.
- Kriz müdahalesi (Caplan): kriz 4-6 hafta, kısa süreli, "şimdi ve burada", değişime açık dönem.

13. Engellilik ve Sosyal Hizmet

- Modeller: tıbbi (bireysel), sosyal (engel toplumdadır), hak temelli; ICF (DSÖ, 2001) biyopsikososyal model.
- BM Engelli Hakları Sözleşmesi: makul düzenleme (orantısız yük getirmeyen gerekli değişiklikler).
- ÇÖZGER: 18 yaş altı için özel gereksinim raporu (düzeyler: hafif, belirgin, ileri, çok ileri).

14. Çocuk Koruma

- 5395 tedbirleri: danışmanlık, eğitim, bakım, sağlık ve barınma tedbirleri.
- Bakım tedbiri: çocuk resmî/özel kuruluşa veya koruyucu aileye yerleştirilebilir.
- Önce aile yanında destek; kuruluş bakımı son çare, çocuğun üstün yararı esastır.

15. Çocuk İhmali ve İstismarı

- Türler: fiziksel, duygusal, cinsel istismar; fiziksel, duygusal, eğitim ihmali. İstismar zarar veren eylem, ihmal karşılanmayan ihtiyaçtır.
- Munchausen by proxy: bakım veren hastalık belirtisi uydurur/oluşturur.
- Belirtiler: farklı evrelerde morluklar, açıklamayla uyumsuz yaralanma. Kesin kanıt aranmaz, ivedi bildirim; çocuk tekrar tekrar sorgulanmaz (ÇİM).

16. Sosyal İnceleme Raporu

- Gözlem ve ifadeler nesnel aktarılır; mesleki değerlendirme bölümünde kuramsal yorum, güçlü yönler ve riskler yazılır.
- Yargılayıcı ve etiketleyici ifadelerden kaçınılır; bilgi kaynağı belirtilir, söylenti ile doğrulanmış bilgi ayrılır.
- Rapor gizlidir; yalnız yetkili birimle paylaşılır, KVKK (6698) ve veri en aza indirme ilkesi gözetilir.

17. Yoksulluk ve Sosyal Hizmet

- Mutlak yoksulluk: asgari ihtiyaçların karşılanamaması (Rowntree). Göreli yoksulluk: medyan eşdeğer gelirin %50-60'ının altı (TÜİK GYKA).
- Yoksulluk kültürü: Oscar Lewis. Sosyal dışlanma: René Lenoir (Fransa, 1974).
- Yapabilirlik yaklaşımı: Amartya Sen; İnsani Gelişme Endeksi'nin temeli.

18. Türkiye'nin Toplumsal Yapısı

- 1950 sonrası kırdan kente göç: itici etkenler (tarımda makineleşme, toprağın bölünmesi), çekici etkenler (iş, eğitim, sağlık).
- Gecekondu: 775 sayılı Gecekondu Kanunu (1966); hemşehrilik ağları, Kıray'ın tampon mekanizmaları.
- Planlı dönem: I. Beş Yıllık Kalkınma Planı 1963. 24 Ocak 1980 kararları ile dışa açık ekonomiye geçiş.
- 1961 Türkiye-F. Almanya işgücü anlaşması ile dış göç; 1973 sonrası aile birleşimi.
- Köy Enstitüleri: 3803 sayılı Kanun (1940), İ. Hakkı Tonguç; 1954'te kapatıldı.
- Nüfus: doğurganlık 2,1'in altında (2023: 1,51), 65+ oranı %10'u aştı, hane büyüklüğü azalıyor, ortanca yaş yükseliyor.

MemurOdak

Bu konunun tüm sorularını ücretsiz çöz

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı görevde yükselme ve unvan değişikliği hazırlığı

Bu özet, Memur Odak'taki konu çalışmasının bir parçasıdır. Ücretsiz üye ol; konunun bütün sorularını çöz, yanlışlarını takip et, unvanına göre deneme yap.

Ücretsiz üye ol, soru çözmeye başla →

Üyelere ücretsiz:

- 5.600+ özgün soru, madde açıklamalı çözümler
- Unvanına göre 50 soruluk deneme (şef, şube müdürü, VHKİ, memur...)
- Her Cuma 20.00 Türkiye geneli deneme ve sıralama
- Yanlışlarım listesi ve aralıklı tekrar
- Konu özetleri ve tüm PDF'lerin tam hâli

memurodak.tr